

Yttrande över rapporten **Kvalitetssäkring av forskning (2018:2)**

Malmö universitet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss och vill anföra bilagda yttrande:

Universitetskanslersämbetet har sedan en tid tillbaka ansvaret för kvalitetssäkring av hela verksamheten, det vill säga för utbildning, forskning och tillhörande samverkan. Det är bra att en och samma granskningsmyndighet ansvarar för kvalitetssäkring av hela verksamheten. Granskningarna kan därmed tydliggöras och lättare synkroniseras än om flera myndigheter är involverade.

Rapporten *Kvalitetssäkring av forskning* är en följd av Universitetskanslersämbetets utökade ansvar att även vidareutveckla det nationella systemet för kvalitetssäkring så att det också omfattar kvalitetssäkring av forskning. Universitetskanslersämbetets framtagning av rapporten har skett genom berömvärd dialog och tydlig rollfördelning mellan Universitetskanslersämbetet och lärosätena. Denna situation har gett lärosätena möjlighet att utöva inflytande på innehållet i rapporten. Förutsättningarna för att de stora dragen i rapporten är genomarbetade och förankrade i sektorn är därmed goda.

Förslaget om kvalitetssäkring av forskning bygger på Universitetskanslersämbetets tidigare etablerade kvalitetssäkring av högre utbildning. Det är fullt rimligt att de komponenter och bedömningsområden som ingår i kvalitetssäkring av högre utbildning också utgör utgångspunkt för forskning, även om kvalitetssäkring av forskning delvis följer en annan logik och är inte lika detaljstyrd av Högskoleförordningen som utbildningen. Anpassningen måste också ta hänsyn till att kollegial granskning av forskning därtill är grundligt inarbetad i lärosätenas kvalitetskultur (såsom vid rekrytering, ansökan om externa medel, seminarieverksamhet, handledningstillfällen, konferenser, disputation och publicering).

Lärosätesgranskning

I rapporten förs ett omsorgsfullt resonemang som utmynnar i ett förslag att granskning av kvalitetssäkring av forskningen bör ingå lärosätesgranskningen. I nuvarande nationella system för kvalitetssäkring faller sig en sådan tillfogning naturlig.

Parallell granskning av utbildning och forskning

Visserligen finns anledning att ha en långsiktig ambition att på olika sätt binda samman lärosätenas unika koppling mellan utbildning och forskning. Verksamhetsgrenarna kan emellertid vara alltför olikartade för att enkelt tillåta en förenad kvalitetssäkring. Av den anledningen figurerar för närvarande utbildning och forskning relativt fristående i lärosätenas egna mer eller mindre sammanhållna kvalitetsramverk, men de utgör sällan ett förenat system, utan ramverken är

uppdelade på verksamhetsgrenarna (ibland, som i Malmö universitets fall, dessutom på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskarnivå). Att Universitetskanslersämbetet i den situationen föreslår att låta granskning av utbildning och forskning istället löpa parallellt i lärosätesgranskningen – med skilda självvärderingar och skilda rapporter – för att möjliggöra synkronisering av de båda granskningarna tidsmässigt, är ett väl avvägt förslag som tillvaratar de samordningsvinster en lärosätesgranskning erbjuder.

Missriktad sanktionsåtgärd

Det är varken rimligt eller särskilt ändamålsenligt att ett negativt utfall i Universitetskanslersämbetets granskning av forskningens kvalitetssäkring ska leda till ett utökat antal utvärderingar av utbildning på forskarnivå (sidan 56). Förslaget verkar enbart bygga på att Universitetskanslersämbetet har svårt att hitta andra sanktionsåtgärder än denna inom gränserna för sin myndighets befogenheter. I väntan på att resultatet av *Utredningen om styrning för starka och ansvarsfulla lärosäten* ska bli tydligt, föreslår Malmö universitet att detta förslag till sanktionsåtgärd läggs på is.

Samverkan integreras

Ytterligare en sak som kan ifrågasättas, är att i rapporten nämns att ”utvärdering av samverkan inom utbildning och forskning som en integrerad del i högskolans kärnverksamhet” anges som ett av exemplen på vad som kan ingå i Universitetskanslersämbetets komponent tematiska utvärderingar (sidan 45). I en annan del av rapporten anas en viss tveågsenhet i frågan då det heter att ”Då samverkan är och bör vara en naturlig del av både utbildning och forskning bör granskning av samverkansaktiviteter ske integrerat...” (sidan 53) samtidigt som kontextberoendet lyfts fram.

Malmö universitet föredrar att samverkan inkluderas i respektive verksamhetsgrens kvalitetssäkring vid lärosätesgranskningen just eftersom samverkan är integrerad i utbildning respektive forskning. Om samverkan skulle bli föremål för en tematisk utvärdering riskerar samverkan lyftas ur sitt sammanhang och bedömas separat. Tematiska utvärderingar har dessutom vid tidigare tillfällen uppvisat betydande överlappning med andra delar av kvalitetssäkringssystemet och ibland inneburit besvärande dubbelarbete.

Malmö universitet vill också passa på att påpeka att bedömningsområdet arbetsliv och samverkan riskerar att få ett för vagt formulerat och snävt perspektiv på samverkan inom såväl utbildning som forskning; ett alltför stort fokus på arbetslivet riskerar att missa den samverkan som avser viktiga sektorer, till exempel fritidsliv och idéburna organisationer.

Nationellt ramverk för forskning

Universitetskanslersämbetet understryker i rapporten helt korrekt att ansvaret för forskningskvaliteten vilar på lärosätena. Frågan beträffande lärosätenas samsyn beträffande forskningskvalitet kan få en högre aktualitet nu när lärosätena i rapporten inför kommande metodutvecklingsarbete av bedömningen av forskningens kvalitetssäkring bjuds in att samlas kring vissa gemensamma standarder som gäller för forskningens kvalitet (sidan 51). Att lärosätenas förenas i ett sådant nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning kan vara välgörande ur flera aspekter.

Malmö universitet förutsätter att Sveriges universitets- och högskoleförbund i närtid kommer samla landets lärosäten för fortsatt arbete i denna fråga. I så fall kommer Malmö universitet tillsammans med de andra lärosätena och i dialog med Universitetskanslersämbetet att gemensamt bidra till kommande metodutvecklingsarbete angående kvalitetssäkring av forskning.

Metodutvecklingsarbete; tidshorisont

Metodutvecklingsarbetet av forskningens kvalitetssäkring bör nu gå in i en aktiv fas som inbegriper en tät kommunikation mellan lärosätena och Universitetskanslersämbetet. Eftersom ny mark kommer att brytas i flera avseenden, kan det vara viktigt att Universitetskanslersämbetet upprätthåller tidigare skapat förtroende genom att skynda långsamt så att detaljer i kvalitetssäkringen vederbörligen kan förankras hos landets lärosäten genom fortsatt dialog. I metodutvecklingen ingår nämligen svåra vägval, bland annat att se till att sammansättningen av bedömargrupper – relativt den kompetens som behövs för att göra bedömningsområdena rättvisa – görs på ett informerat sätt och att de kvantitativa bedömningsunderlagen utformas på ett sätt som passar det heterogena högskolelandskapet.

En senareläggning av tidpunkten för den förutskickade piloten möjliggör också att kompetensen i frågor rörande kvalitetssäkring av forskning kan byggas upp vid Universitetskanslersämbetet. En sådan kompetensuppbyggnad får gärna ske med en internationell utblick.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av forskningskoordinator Peter Jönsson. Utbildnings- och samverkansberedningen samt fakulteterna har inbjudits att inkomma med synpunkter. I den slutliga beredningen av ärendet har Forskningsberedningen deltagit.

Kerstin Tham
Rektor

Peter Jönsson
Forskningskoordinator/Universitetskansliet

Kopia
Universitets ledningsgrupp
Forskningsberedningen
Kommunikationschef
Chef universitetskansliet